

ТЕМЕНУГИ

ПЕРИОДИЧНО МЛАДЕЖКО СПИСАНИЕ
ЗА ЛИТЕРАТУРА И КРИТИКА

ГОД. I. Редактор: ЗВЕЗДЕЛИН ЦОНЕВ Кн. 6 и 7.

ПРИКАЗКА.

Снегът плете бледи призрачни цветове на мъртва гирлянда над глухия самотен прозорец

Навън нощта разтръсва в танци копринен саван и тъжна музика от вик на безприютни птици, трепти над белия снежен валс.

На масата самотни и унили листове на златно кржва на хризантема бавно отронват листи над старинния албум.

И когато леки багри от пещта започват шеметна игра по пода, в синия здрач на стаята възкресва спомена за тебе. . .

Отново те виждам. Тъжно кадифения ти поглед гони меката игра на огъня и златно червена хризантема светлее в тъмните ти къдри.

В сребърни звуци се прилива малката приказка:

— Живяли едно време . . .

По-нататък аз не я зная.

Огъня пак развява багри по пода, пак здрач и мжлчание бдят в стаята и навън. И нейде багрени твоите нежни слова на приказката се чертаят в уютната игра на огъня:

— Живяли едно време . . .

В бледия здрач замечтан мекия ти полед гали студения сив и задремал полет на снежинките и бавно като тъжната лития над твоя гроб, гласят ти реди:

— Живяли едно време . . .

Пусто е в стаята. Тъмее. И бавно се стелят сетни листи от златно-червена хризантема над старинния албум и бавно шжпнат:

— Живяли едно време . . .

Рена П. Попова.

ПОД ЕСЕННИ ЛАЗУРИ

Разкъсан е венеца — цветята разпилени

I.

Гйрте.

Случваше се, че Виолин по цели дни не се вържаше в града. Скиташе по неплодните есени поля, сжзерцаваше своята самота, замисляше сюжета на някоя картина, а вечерта когато си отиваше работеше над замислената картина. Или взел още от сутринта триножника с всички првнадлежности за рисуване, приседнал на некой брег на реката, на обгорелата трева, до плачуците вжрби, той работеше.

Той сжздаваше импресии.

Виолин не обичаше града — това море, което вечно гжмжи, разтила се, блжска се и шуми. Той не обичаше неговите хора, като вечно бжрзат на не къде, които се блжскат — извиняват и после пак гжй бжрзо отминават. Той не обичаше неговите каменни згради, които вечерно време мжлчливо протегат ржце, като тжмни великани.

Виолин мразеше града.

Кжсно, когато нощта наметнала одеждата на мрака, се спусне и зацари над морната зема, чак тогава той се вържаше в града. Тогава полетата потжмневат, а бледите електрически лампи на града, засветят като малки бисерни зржнца, нанизани на златен лжч. Нощта притисната от оловните облаци, шепне през тих сжн некакви тжмни и неразгадаеми слова. Тогава Виолин се вържаше в града за да го заключи всред своите каменни згради.

II.

Една вечер той се вжрна твжрде кжсно. Много по кжсно, от обикновеното му вържшане. Есената вечер бе топла като сжрдечна болка, и в тая топлота имаше безкрайна нежност и печал. Небесата свеждаха оловни покрови над стохилядчия град. Виолин бавно, сжвсем бавно крачеше из улиците, заедно с своя приятел Брезов. Те едва се клатеха из многолюдните улици, но все пак джлго се разхождаха. Улиците почнаха да стават все по безлюдни. Виолин и Брезов разхождайки, говореха за предстоящата изложба, говореха за изкуството. Така те неосетно се отзоваха до ресторанта „Источна палма“. Един от ония ресторанти, които се посещават от хора на

изкуствата: писатели, поети, художници, скулптури, артисти и др. Ресторантът бе съвсем празен с изключение на една свита физиономия, която бе в джното на ресторанта, тананикайки си нещо, пиеше. Касиерката сънливо дремеше до касата, ту отваряйки, ту притваряйки очите си за сън.

Виолин поръча бира.

Пъргав гарсон със сребърни копчета и с бела съвсем бела, като снег вратовръзка донесе бутилки с бира и нале.

Те чукнаха чашите и на еден джх ги пресушиха. После, втора, трета, четвърта. Тогава главите им се завиха от огромен шум.

Нейде прозвъни три сред полунощ.

— Колко е късно, каза Виолин, — колко е късно! В това време нахлуха цела плеада млади хора, разговаряйки с шум, заеха неколко маси. Но кога погледнаха Виолин, всички шумно се изсмеха.

— Как ти милички, си се усмилил да пиеш с компания? Друг път ти сам пиеше и после си отиваше все така мълчалив и печален.

— Твърде би подходило на него много самотник, добави друг. Наверно си голем песимист.

— Не, аз нивга не съм бил песимист, пиех, разхождах се сам, защото нямаше с кого да пия.

— Ха ха ха!

— Защо се смеете, толкова чудно ли ви се вижда?

— А знаеш ли що? Тази вечер давахме драмата на твоя приятел Лиорих. Ложата бе отлична и публиката от възторг и възхищение изпочупи столовете. В това време онази свита физиономия, която бе в джното на ресторанта, се приближи към компанията на артистите.

— А, ето и Лиорих! Хе приятелю — тази вечер когато играем твоята драма, ти спокойно стоиш тук и пиеш, а публиката крещи в театъра: Автора! Автора! Когато публиката е в апогея на своя екстаз, ти спокойно се свиваш в джното на ресторанта. Спечели ти лаври! Спечели!

Лиорих скептически се засме. Артистите се чукнаха с Лиорих. Поканиха Виолин, както и Брезов, но те отказаха.

Брезов стана:

— Време е да си ходим.

— Ние тази вечер твърде много пииме, каза Вио-

лин. Моята глава е зашеметена, В всеки случай можем да си ходим.

Небето бе светло оловени покрови близко до земята и тихо ржсеше.

— Ще се измокрим!—каза Виолин.

— Не, ние ще побързаме да стигнеме до жгъла на тази улица — там живея, ще се отбием, и спокойно можеш да почакаш до като превали.

III.

Виолин сжвсем не очакваше подобно нещо. Той сжвсем се изненада. В стаята млада госпожица, сжвсем млада, свиреше на пиано. Като виде влезлите тя стана. Брезов ги запозна:

— Сестра ми Аделина—господин Виолин.

— Мерси!

— Моля!

— Аз обичам твжрде много музиката, разбира се не всекоя — Вжв нея аз намирам отраз на своята душа. Когато слушам музика, секаш душата ми става лека ефирна и се губи в безпределността започна Брезов

Виолин бе сжвсем неспокоен Твжрде много се бе смутил, когато влезе в стаята на Брезов. Той не очакваше, че ще завари там дама. Той не обичаше да влиза в дамско общество, още повече да си има разпрания с дами, но сега кой знай защо му стана тжй приятно, и едновременно с това, някаква смутеност го душеше. Сините и очи, които го гледаха с една такава джлбока печал, му произведоха джлбоко впечатление. Но когато тя го погледна право в очите, с някаква особеност, той сжвсем ясно видя, че тия очи нещо говорят. Той не бе виждал до сега такича очи. Тя имаше нежен наклонен профил и бледо матово лице. Виолин сжвсем обжрка нишките на своето положение, а думите на Брезов му се струваха като през сжн.

Брезов помоли сестра си да изсвире нещо. И тя почна: бавно задвижи нежните си пржсти по клавишите, после изведнаж усили движението. Понесота се тихи печални звуци, затанцуваха като бели пеперуди, целуваха душата на Виолин и оставяха печална следа. Виолин седна на един стол.

Каква тжга, каква задушевност! Ето на: там едно море, което се готви за безумна буря. Вжлните

ядовито се удрят една о друга. Ветърът реве. Две чайки гордо се носят над платната на любовта на вълшебен кораб, който плава към далечен остров. Но силен акорд: буря, буря се появи! Безумно се удрят вълните една о друга и носят с безименна жестокост отровите на финала. Един кораб с разкъсана платна се люшка—вълна, вълна ще го потопи. Кораба е разбит, чайките умират. О Господи, кораба потъва. Чайките се гурнаха в отровните води. Гурнаха се и потънаха, потънаха . . . Последният акорд печално замре, поглъщани от задушливата вечер. — — —

Всички стояха още мълчаливо, печални и унили. Вжв Виолин се появи нещо далечно непостежимо. Някакъв безкраен купнеж за приказана страна, светло сжнце; нещо което се разтила в душата и гнети.

Той повдигна отпуснати взори и прошепушна едва: —Благодаря! Много благодаря! — — —

А в душата на Виолин се написаха следните слова: Разпятие на любовта.

Ник. Кермедчиев.

СВАДБА

Трепти ноша, брезата листи рони.
луната в своя златен път плъзи —
и като чужд до цветните колони
седа изтръпнал с бликнали сълзи.

Там вътре пир е светъл и безумен
и сините салони екнат в звън
от весел смях, а кротко и безшумен
аз плача и се смея сам от вжн.

Че тя е там, тя — първата ми радост
ежс бял венец от свадбени цветя,
но тя не знай, че няма вече радост,
че всяка блян навеси отлетя,

Но пейте, пейте свадбени цигулки
и нека тя забрави в този час
молитвите и приказните люлки,
в които някога я носех аз . . .

Люб. Димитров.

КОГА СКРЖБАТА РЪМИ

САМОТА

Един незнаен образ е заключен
в моя малък и тайствен мир
и с него аз съм шеметно оброчен,
и с него аз живея в странен пир.

Той влюбено и тихо ме прегръща,
когато вечерта пидее мрак,
че може би сме двама в тая къща,
ний двама под един чардак.

Погледна ли на старите картини,
или на скъпия за мен портрет —
едни безумно устни силни
горят на моите и аз съм блед . . .

А в жгъла старинно огледало
и в него някой смее се над мен, —
ах, как звъни след всичко отзвучало
неведата пред утрешния ден!

ПРИГЪРНИ МЕ тихо вечер бяла —
никого не чакам — морно сам,
мойта пролет рано прецвтяла
няма да разцъфне нивга — знам.

В спомена ми сини минзухари
и любими скъпи имена, —
но привечер минаха гробари
и потъна всичко в тишина . . .

Пригърни ме сънно вечер бяла —
да забравя своя горък дял, —
мойта младост рано отлетяла:
аз не помня — аз не съм живял.

ВЪВ СТАЯТА ми звънна лунен лъч
и спря по старите картини,
а вън замира уличната глъч
и небесата стават черно-сини . . .

И аз престъпвам уморен и блед
посред разхвърлените вази,
и горестно целувам твоя цвят
останал младостта да пази.

РАЗЛЖКА

Как радостен тогас те позовах —
вжв онзи час на синята привечер,
че аз изрекох светите слова,
които няма да прошепна вече.

Над желтите градини плиска мрак
сега и скоро кжсен час ще звжнне
и виждам аз надвиснал черен знак,
след който — зная — няма да се сжмне

Затуй, че стихна свадбения хор
и ти си там при другият, сжс него,
а толкоз пуст е моя скржбен двор,
че слжнцето не ще се спре над него.

Как радостен тогас те позовах —
вжв онзи час на синята привечер,
че аз изрекох светите слова,
които няма да прошепна вече.

БЕЗЛУННА ВЕЧЕР.

Вжрвим сами по глухите паважи,
а в своя пжрви сжн граджт мжлчи
и зданията тржпнат като стражи
стаили болно хиледи очи.

Небето е оловно обжовано
и от никжде по нази няма зов —
те всички ни напуснаха отрано
и слжнце и вжзторзи и любов.

А ний вжрвим и всеки в мисжл тржпне
и ний мжлчим, мжлчим, мжлчим . . .
О в тая ноц сурова непрестжпна
кжде кажи, кжде ще подслоним? —

И кжсно е по глухите паважи
угаснаха и сетни светлини,
и няма кой сега да ни разкаже,
че идат дни, че идат светли дни.

ЩЕ ЗАСПИМ ЛИ в безлунните вечери,
в безучастните глухи тжми? —
жребий чер — на разлжка — обрече ни,
жребий чер ни прокуди сами.

В необятните скржбни пустини
вжв безплодните ледни страни —
наший повик в неволята гине,
нашата участ безумно звжни.

А таиме в душите свещен и
неизгасващ завет на деди
и не можем да бждем простени —
безжрдечното черно преди.

Жребий чер безутешни обрече ни,
жребий чер ни прокуди сами, —
ще заспим ли в безлунните вечери,
в безучастните глухи тжми?

Дим. Чаков.

В ЛЕСЖТ.

Сребжрни нишки изплитат
саван над златния лес,
гдето вжв черно се скита
морната вест —

Краят на златния лес.

Някога бяхме ний двама,
двама под стария джб, —
ти непознатата дама
аз паж на безименна скржб.

Помнят ни тия пжтеки
помнят ни всички звезди —
ти ме отмина навеки
и не остави следи.

Мржтва е моята пролет,
пуст е любимия ни кжт,
мойте устни не молят,
мойте ржце не зовжт.

Сребжрни нишки изплитат
саван над стария лес,
гдето вжв черно се скита
сетната вест —

Краят на златния лес,

Израил Кемалов

СЕПТЕМВРИ

Ах, КОЛКО лучезарни дни
изляха се над мойта стряха
и празнично ме дълго гряха,
че рано празник бе ранил.

Сред който радоста приспа
нас двама ни — с теб царице, —
когато огнени зеници
склони под бяла липа!

Ах, дълго щастие цъфтя
и в шемета на цяло лято —
разпръснали искрящо злато —
прегърнахме се — две цветя —

Че утрото се появи
сжс своите безумни ласки
и вжв ефирния му блясък
над нас кръга му се изви . . .

И колко лучезарни дни
изляха се над мойта стряха —
но ах, сжс спомена се сляха
над призрачени равнини.

БЕЗШУМНО, леко ах слетя
над нас бледнеющата есен
и пак нерадостната песен
на умирающи цветя.

И ведрината потъмня,
и ах лазура веч се склочи:
кат непрестанен, сладък ручей
над нас есенник прошумя.

И над земята пак ржми
и тегне, тегне, странна горест —
о над слетялата ни орис
в безумно сведени тжми,

изгасва всякоя искра
и ни поглъща страшна бездна —
и аз безкрайно дълго чезна
по непознатата сестра,

че лекичко без шум слетя
над нас бледнеющата есен
и пак: нерадостната песен
на есента, на есента . . .

Пан. Тодоров.

ВЕЧЕРНИ НАСТРОЕНИЯ

Тжй много уморена,
е тази вечер тжмна;
тжй много уморен сжм
сред тоя здрач и аз . . .
и прилепи чертаят
сред здрача черни мрежи
и бухали зловещо
проплакват в ноцни час.

Тжй много уморена,
вжзхожда пак луната;
и сенките пияни
се движат из града . . .
безспирно в мен се раждат
сред спомени и мжка
най-хубавите песни
и шеметни слова

Тжй много уморена
в просжница душата,
из сжнните чертози,
униса се сама . . .
и прилепи чертаят,
сред здрача черни мрежи
и бухали зловещо
проплакват в ноцни час.

Тжй много уморена,
е тая вечер скржбна,
тжй много уморен сжм,
сред тоя здрач и аз . . .
умира безвжзвратно
сред горести душата
и ражда се кат призрак
през тоя кжсен час.

Владимир Радев.

ЖЕНИХ

Ах ето, ах ето — как хвжрлят ракети
и пжтят им цветен низ странна мжгла, —
вжв твойте прозорци отдавна не свети
и ужас развява огромни крила.

Ний двама ще минем по друма последни
и стжпки ще звжннат излеко над нас —
но ние ще бждем: печални и бледи —
ти мржтва Медуза, аз — лунен топаз.

Вжв брачните зали печални ще влезем: —
ти нежна дриада, аз — влюбен сатир;
но нашия жребии от скржб е извезан
и скржб ще над нази да ржси безспир.

Ванюша Велев

ВЕЧЕРНА ПЕСЕН

В бледната пустинност на нощта
граджт е толкоз морно тих и бледен,
и глжхне в него всякоя мечта
и смях звучи навред безумно леден.

Из улиците глжхне болен вик
и тихне плач на бледни туберози,
безумно в мракжт — мощен и велик —
гигант разлепя черни некролози.

В усмивките на пжстрите тжлпи
цжвти смехжт на лицимерна ласка,
в който — включен — тихо ще заспи
екжт на тихо отзвучала ласка. —

И ти вдигни безтрепетна ржка
и пак склони глава на морно рамо,
и в трепетжт на близката тжга
включи плачжт пред дверите на храма!

Гошка Налбантски

ИЗБРАНИТЕ

Сред тия мржтви жълти горящи океани, жаждата шиба с пламенни изплетени от сжскащи змии, камшици безпощадно изнемогналите разпиляни вжрволици от хора и животни. Тежко пристъпят те — тгй тегнат главите — стоманени и изранените боси крака, а гждите сякаш притискат огромни каменни блокове.

Вздухът чист и нажежен трепти над главите и гори лицето, сякаш се чува неговото шумоление, странно и диво, сред тия, обгжрнати от слжнчевите пламъци, пространства.

И нийде вода и нийде земнина!

Безмжлвието — единствено — спокойно гледащо от всички краища на хоризонта с очи, които крият неведени глжбини, ги радва.

И неспирно вжрвят — бавно — стжпка по стжпка разпиляните вжрволици. По някога ги срещат богати кервани — едри и здрави камили и хора, облечени вжв везани дрехи. Някои ги гледат горди, други снисходително — и когато бедните вжрволици им кажат де отиват, те им се смеят — и после отминават по своите пжтища.

Един пжт в облаци прах дойдоха при тях хора с голи сабли и кжрвав поглед.

Скоро обаче те се разочароваха. — Те са толкова бедни — казаха си те и им дадоха вода — втори ден как вжрвящите не беха пили. А един ст хората сжс саблите си хвжрли оржжието и тржгна с тях, когато му казаха де отиват. — Другите с наведени глави бавно се изгубиха в далечината. . .

И пак тржгнаха — с прости и смирени лица и с поглед в който блясна една святла надежда — тук сред смжртния ужас на огнените пустини — Обещаният Учител!

При Него идат те от далеч — оставили зад планини и морета, бедните срутени колиби и земята неплодородна, но мила, при него, та той дано им сгрее сжрцата, непознали до сега и толкова жадчи за обич. — Защото, там дето живееха те, прилете една вечер богатата вест за Чакания. Тогава цжфна в душите им радост — най-после — о! те толкова много го чакаха.

И тржгнаха всички — селцето опусте.]

— При него! . . . — блясва в погледа вжторг и светлина.

Тия смирени хора с чиста и открита душа, пряко пустини и поля, умиращи от жажда и само мисълта за Него им даваше живот.

И Той израстваше пред тях тжй чист и нежен като мимоза и смирен, като молитвата на дете. — О те тжй неизмерно го обичаха! И те движими от неутолимата жажда да го видят и чуят (да пият от источника кристален небесното слово), вжрвяха кжм големия свещен град — — —

Но когато стигнаха там, разпиляли сили и кржв по далечни пжтища, те чуха (многолюдна тжлпа, идеше от Лобното място високо говореше за това): — Разпжнат! — — —

Те се спогледаха и всекиму в душата израстна едно безответно: защо?

Те не попитаха, не проговореха, а бжрзо, с последни сили, се запжтиха кжм Голгота. . . И те целунаха раните на краката му, но незаплакаха с глас — толкова голяма бе скржбта им!

Джлбоко нейде ридаеше душата им — безутешна и обвита в черно.

А Исус, тих и страдащ, не погледна коленичили под кржста и скржбните му очи казаха нещо, което само те разбраха.

И Учителя си рече: — Ето избраните!

И те плачеха — прочите им излжчваше черна скржб.

А стражите безчувствено ги гледаха — — —

Николай Шипковенски

КАТО есенна ласка над градини
безплодни в ранна здрачина —
в мен всека скржб и всека радост гине
с безименна злочестина.

Напразно кжм предели безизходни
зарях своя волен дух —
уви, за всички радости безплодни
останах аз и слеп и глух.

Не мамят ме посоки, ни завои
кжм светла слжнчева страна —
вжрвя кржз тишината на покоя
с безименна злочестина.

А. Калоянов.

ПРИСТАН

Аз те видех пристяпяща бавно
 Зад цъфнали сиви лози, —
 С разплетени буйни коси;

Всяка стъпка отпадаше мудно
 Над грешната — бедна земя
 Очите ти тихо помятени
 Покрити със черен вуал
 И в мрежа от светлините помътени
 Изкряха тиха печал. . .

В слънчев танец над теб пеперуди
 Вжреха предсмъртно хоро:
 За страшното — светло добро.

ПЛАЧЪТ НА САНДИНА

Под есенното слънце на тихо примирение,
 На здрачните чертози и смлжкнали стихии,
 Там моите нарциси увехнаха без време
 И моите слънца умряха неродени —

А това беше рано без пролетни накити,
 (На тъжната си орис паметник възправих)
 И в мрака на раздяла душата си похитих
 Над пръстена строшен — ржцете ми привити!

И нем и блед, — в изминали години
 В душата окрилена безжалостна измама!
 Увяхнаха цветята и тъжни георгини
 Под есенното слънце на вечната измама

Хр. Стратиев

АРИАНА

Майка ми всеки ден идва при мене. слага кротко топла длан на морното ми чело и ме пита: защо съм тъжен. Пита ме и ме гледа в очите.

Ариана, аз не зная какво да ѝ кажа! . . . Не зная как да прогоня нейните съмнения. —

Моите другари, с които изпращам неживяни дни ме питат всеки час: защо устните ми не се смеят и очите ми са разплакани. Те ме питат и се поусмиват. Те не знаят защо очите ми са тъжни и устните студени.

Ариана, аз не зная какво да им кажа. Не зная как да прогоня техните съмнения.

Научи ме, Ариана!

Ариана! — — —

МНОГО пъти минаха твоите приятелки край моята градина. Аз стоях под широката сянка на големия орех, китех цветя за тебе и мълчах.

А те не еднаж ме питаха: за кого китех тия цветя, когато в градината ми е така пусто.

Не отговарях, когато ме питаха те и редех пжстри: сини, румени и бели цветя за тебе. Погледа ми гледаше една врата, която щеше да се отвори и девойката, за която ме питаха, щеше да дойде при мене. Но вратата все е затворена още и аз плета все цветя за тебе.

Ариана, защо не дойдеш — ти знаеш моята градина. Ела, Ариана — — —

ПЛАХО денят си отива уморен. Под стрехата вработа свиват криле и заспиват.

Аз стоя под черната широка сянка кжщата и те чакам. В едната ръка държа цветята, които набрах за тебе.

Из пжтя минават другари. Те хлопат дворната врата и ме викат — ще ме заведат някъде!

Аз се крия в черната сянка на кжщата и се притулвам грижливо. Искам да не ме видят с цветята. Крия се от тях.

Казват, че ме няма и те си отиват.

Чакам те. Ти ми обеща.

Ариана, защо не идеш, В душата ми блика плямък, в сърцето — желания.

Защо не идеш, Ариана — — —

Звезделин Цонев

В БЕЛИЯ ДОМ

Аз съм будей и съм сам, съвсем сам в белия дом — белия дом с красивата веранда.

Гледам през чистия прозорец, как се ражда денят и чувствавам красивата молитва на пробуждащите се цветя.

О, ден — блед и тих, като усмивката на влюбена царкиня, ден на молитва и тиха скръб, след много, много изживени страдания!

Целувам твоето бледо — светло чело и коленича . . .

Защото ти будиш към живот черните цветя. . .

Ти испъваш струните на моето бедно сърце и вливаш в него възторг на съкровения сили. . .

О — ден! — — —

И странни леки парфюми галят душата ми и я отвлечат в твоя безименно хубав свят, сред тишината на млечно бялата тайна.

О — ден! . . . Обичам те и целувам твоето бледо — светло чело.

Само в теб душата ми живее, защото е бледа като твоя нежно — светъл образ! . .

Защото в твоите очи, ловя наново тайнствените очертания на отдавна угаснало очарование.

НЯКОГА помниш ли, ти ми разказваше приказка, която не довърши, защото мълня сви над моя дом
Тогави ти потрепера и мълкна.

И сега, когато вече пада кротко теменужната вечер, аз слушам как някой довършва твоята приказка — но не ти — някой друг доразказва края на хубавата приказка.

Някой друг — тишината и мълчанието — може би я разказват.

Страшимир Авелов

КРАЙ ПЛАЧУЩИ ВЖРБИ.

Скржбна Ти мудро ще идеш
Край плачущи вжрби . . .

— при езерото самотно.

. . . Душа ти в печал ще стене
по минали дни . . .

— по твоята съзята умряла любов.

Припаднала в тиха печал,
ще слушаш скржбната песен на плачущи вжрби.

Песен на минали свидни дни . . .

— и отлетяло розово щастие.

О вихренна пжрва любов! —

О свидни минали дни! —

дни на безименна любов . . .

— и безвластно щастие.

Припаднала в нежна горест

— ще слушаш на плачущи вжрби — тжжната песен.

Песен на несмогната любов . . .

песен — на мойта душа.

Скржбна ти мудро ще отминеш

от плачущи вжрби . . .

— край езерото самотно.

Душа ти в трепет ще отнесе

песента на плачущи вжрби

— песента на моята тжжна душа.

Горчо Игнатов

В АЛБУМА

Понекоега разгржчай бледна ти
тез страници сжс трепетни ржце
и позапитай твоето сжрце,
при спомена защо така тупти.

То няка ти разкаже повеста
за туй което бил сжм нявга ази,
защото и цветята в мойте вази
разбират що е нещо любовта . . .

Че тук за длго памятна бразда,
за тебе да оставя аз не мога,
но в земния ми пжт бжди до гроба
ти всякоега сжпжтница — звезда . . .

Л, Г,

СБОГОМ, сбогом, прощавай, прости ме,
аз напускам щастливия миг —
само твойто вжзлюбено име
ще закрепя на моя език . . .

Ще целувам цветята сжс него,
и ще пия росата от тях —
и цял потжнал в томителна нега
ще те имам за винаги аз,

Като светжл прокудник ще спирам
всяка вечер на пустия бряг —
и ще викам: — Елвира, Елвира
отзови се на срещния бряг!

Но къде ще си — знам ли — незная!
все така ще е пусто пред мен —
и през зрелите ниви ридаещ
ще се връщам унил и сломен.

А. Калоянов

ПРИ МОИТЕ СЕСТРИ

Разтопете своите сжлзи
в тайната на моя кжсен спомен,
че далеч под сжнните брези
свжрнах аз — незнаен и бездомен.

И скржбта ми включи радоста —
неизпила своята пжрва ласка —
всред безумство моята душа
обезличи своята окраска.

И нощта се пжлни с болен звжн
и нощта се пжлни с тжмна мжка,
в тжмна болка плаче моя сжн
и проклиня сетната разлжка. —

Разтопете своите сжлзи
в тайната на моя беден спомен,
че далеч под сжнните брези
свжрнах аз — печален и бездомен,

Гошка Налбантски

РЕМИ ДЕ ГУРМОН: АЛБЕРТ САМЕН

Когато днешните и бъдещи жени — чрез дълбината на своето сърце — познаят този, който има чистотата на Верлена, ще отидат да мечтаят „В градината на Инфантата“. С всичко, което дължи на автора на „Fêtes galantes“ (той му дължи твърде малко, че не би могло да се поверва), Алберт Самен е един от най-оригиналните, най-нежните и най-приятни поети:

Във дивна дреха от уханни цветове мечтата тихо към душите приближава кат облак тих докосва ги и отминава, с угасналата стъпка на умрели звукове.

Требва да се прочете цялата тази малка псема, почваща така:

В тихата нежност на една вечер от последните дни. . .

Тя е твърде чиста и хубава, както никоя друга поема на френски език, и изкуството тук има простота на дълбоко чувстваните и дълго мислените произведения.

Свободни стихове, нова поезия! Ето стихове, които сочат безполезността на просодистите и — неловкостта на най-ловките свирачи на цитра. В тях живее душа.

Искреността на Самена е възхитителна; аз съм уверен, че той би останал посрамен от измененията на своите неизяснени чувства, след своя опит. Искреността не иска да кажеш невинност тук; нито простотата — да кажеш някоя грубост. Той е искрен — не защото признава всека своя мисъл, но защото осмисля всеко свое признание; той е нежен защото е изучил своето изкуство до неговите последни тайни от които — без усилие — той се е обогатил с едно несъзнателно майсторство:

Слънцето бележи занизк в облак от рози, които падат върху реката; и в бледото вълнение на идващата нощ, се открива пред мене есенния парк, където на една скамейка мечтае моята сържбна младост.

Това е, чувства се, едва трогващ Вини в хармония със смиреността на една твърде проста и разголена меланхолия. Той е не само — трогващ, той е нежен и неговата страст е твърде прозрачна! —

Под дрехата на твоята душа престъпваш красота, желанието те следи кат фавн укротен — о чистата, в тайнствения час на вечерта, жадувам своя блен във тебе вжплотен

Прозирна сенсуалност — ето впечатлението, което биха ни дали неговите стихове, ако той ги съгласуваше със своята поетика, когато мечтае.

Златни стихове, където страста се разгъва като косата на Офелия над вълните; тихи стихове и без ритъм и без нишка, където римата леко се плъзга като гребло по водата; стихове на есенна вечер, които омагьосват часовете под религиозния култ на миньорни срички; вечерни стихове на уморена от *vervain** любов, където душата чувства, упоена, едва една милувка . . .

Но този поет, който обичаше само нюанса, Верленовия нюанс, може би — известно време, да бъде един буен колорист, или един мощен резач на мрамор.

Този друг Самен, повече стар и не по-малко истински, се показва в частите на своята сбирка — „Призиви“: този е парнасиста Самен, но все още личен, дори в отвлечените си бомбанстични изрази: двата сонета, озаглавени „Клеопатра“, са с една не само словесна, но и идейна хубост; тук няма нито чистата музика, нито чистата пластика, но поемата е завършена и жива: това е един странен и облъскващ мрамор; да, мрамор, който живее и чийто живот раздвижва и оплодотворява чак до пустинните пясъци, около свинска вкусил за миг любовта . . .

Такъв е този поет: силно прелестен в изкуството да разтреперва — в своето съзвучие — всичките камбани и всичките души: всичките души са влюбени в тази „Имфантата“ в празнична роба.

П. Д. Драгоев

*) Декоративно цвете. Превода на цитатите в статията не е от нашия сътрудник Драгоев

„ЛЕБЕД“—МЛАДЕЖКО СПИСАНИЕ ЗА ЛИТЕРАТУРА И КУЛТУРА. РЕДАКТОР НИК. ЧЕРНЯЕВ.

Лист по лист чета от Младежкото литературно-културно списание „Лебед“; в ушите ми звънят ритмично, думи странно се приплитат и замират, а пред погледа се открива, като на сжн, или в някоя странна приказка — картината на „тжжни дни“ и на много „мжртваци“ . . .

Спирам, мисля — „ржце простирам и не зная кого с любов да призова“, всред толкова слова.

А някъде далеко, в задоблаччи страни, по мржтвите води на езеро — плува „Лебед“ сам. По брега не прелитат „Чайки“, тржстиките галийовно не шумят и не оглеждат в тжмните води линейна снага. Небето плаче и . . . може би безмжлвно протестира. Но — ето че душата, дама в черно — като сянка минава там. Сред нея мжртваци, прокжлнати от живота. Тя е морна: — нощем скитала по „сжнните“ площади, а денем ходила (Кжде мислите?) — на молитва в храма. Тя „безумно“ бледа, в очите ѝ не грее румянец, а „черен“ лжч на извжнсветовно страдание.

Бедната душа! Защо ли тжй? Проклет да си о, тжмни Боже! Но не, — тя не протестира . . . тя е тжй кротка, тжй нежна и . . . морна. Робиня смирена.

* * *

Припада мрак. Далечни светкавици разсичат небесата и гржм люлее бездушната пустиня. Стохилиядно ехо на безименни гжрла отеква: — Хлеб и светлина! . . . Но душата е глуха . . . Тя знае само да страдае.

* * *

Някога в недалечното ни, по-светло минало — Иво Доля, — сенката на свржхчовекжт от еснафския режим, тжй повтаряше на развален френцужки диалект: l'art pour l'art. И с тези думи той заплени не едно честно сжрдце — отрови и смири не една разпалена душа. В предговора кжм второто издание на Яворовите стихотворения, той пишеше: „Изкуството е отбрана празнична храна, или, нашенски казано, великденски кравай: (Добре че поне веднаж в годината се раздава!) — нещо извжнредно за онези, които се хранят с фасул“. А по-нататжк

разправяше, как неестетично скърца — като спукана цигулка — социалната тжга.

* * *

Кой знай? Може би и това да е вярно за някои. Пък може да е несъмнена истина и за Л. Димитров, че опомнилия се дух е разрушил всичко старо и че „изкуството се заражда в страстната и дълбока борба (?) между първообраза на суровата реалност и самопозналия се творчески дух, а се закрепва в победата на последния над първия (?)“ . . . (Наверно този дух в борбата се превъплотява, докато стигне най-сетне абсолютната идея на Хегеля). Кому служи изкуството? —

Кадете таман и в сълзи се молете след черната колесница на издъхналото старо! Това вършат и извънмировите „гении“ по чужбина, защото не свежия повеи на утрешния ден ги милува, а ледените размах на черни смъртоносни крила.

Марион

ЧАЙКА — СПИСАНИЕ ЗА ЛИТЕРАТУРА, НАУКА И КРИТИКА. РЕДАКТОР АС. РАЗВИГОРОВ.

Наистина много са списанията днес, много са и писателите. И човек като че се намира в страна, където живеят само хора на изкуството. Толкова ли е щастлива България! . . .

Между многото списания проблесват някои наистина обещаващи и оформени млади сили, някои от които с право могат да се нарекат творци, защото, наистина в техните творения се чувства непринудено настроението на твореца, и ние долавяме и изживяваме онова, което наистина е вложено с топлина и нежност; но има и таква, които със своята бездарност, без мярка на приличие гнетят нашата младежка литература. Думата ни е за редактора на „Чайка“ — Развигоров, който отиде до крайност със съмнението си, което се е върдило в душата на един такъв маниак като него. Така в кн. 4-5 на кориците си провъзгласи: че „Чайка“ е едно от първите младежки списания. И защо: — защото се печатало в повече екземпляра и на него бил редактор не друг, а некой си Асен Развигоров! Наистина

това може би е така, защото видях списанието бе печатано на гланцова хартия, което е достатъчно да се уверим в първенството (!), което заема в млад. литература като „се е отърсило от грешките на съвременниците си“.

В „Чайка“ участвуват добри сътрудници, за които страниците на всички младежки списания са отворени: Ас. Калоянов, Пан. Тодоров, Люб. Георгиев, Кр. Харизанов, но между тях има и други, които малко царуват в областта на истинското творчество между които първо място заема редактора на списанието, живущ на литературния небосклон с две имена: Развигоров и Асен Цанков.

Във втора кн. на „Чайка“ на първата страница е поместено стихотворението: Мечта. И какво мислите: то носи чистотата и художествената стойност на едно наистина издържано творение?—Не! но други не заслужава първата страница, освен редактора (!) който, ако не беше редактор сам да си го печата, на такова видно място, сигурни сме че неговата „Мечта“ не би намерила никъде страница, дори и в най-слабото от мл. списания. Не първата страница отбележава, че наистина ценни са там поместените работи—бисера и на най-дирната страница си остава бисер! Така ли е господич редакторе, може би — не.

Девојка прелестна и мила
— — — — —
вадах е в сладкия покой.

И възжелах я от тогава
— — — — —
да виждам, ази, все така
сжс своята пламнала уста
сърдце ми пламно да сжгрива.

Оттука можем да заключим какъв стихотворец е младият псет (!) Такива бездарни са стиховете му и в другите книжки. Например:

за девица хубавица
линее . . .

Ето образцови творения и работите на един от ония, които ще бждат единственна гаранция за преуспяха на „Чайка“ . . .

За некаква видна личност, наддигнал се над своите съвременници не го признаваме, въпреки той да се стреми да заеме поза на такъв, защото талантливите поети не пишат глупости, каквито той е писал и печатал в „Младежка дума“, „Литературен преглед“ и глупостите не говорят за талантливи автори.

Защото би требвало да се школува по рано из другите списания и тогава след като се оформим от малко поне да издаваме списания и бждем редактори. Че какъв повече умствен багаж има Развигоров, та да бжде редактор и заема такъв пост? В другите списания не му дават место и не го признават. Защо това? — Много ясно — защото е бездарник, защото бихме казали той е единствения който подражава на Райко Славов, или на некое стих, от читанката за IV отделение, печатано преди 20 години.

слънце грее
вятър вее —
капят тихичко листа (I)
на далече
се отвлече
мойта мила младина.

Поезия ли е това? И то каква възвишена! И какъв замисъл е вложен? Каква идея? „Отвлекла си младината“ (Sik). Глупости бездарно оформени! . . . Или онова изпратено за отпечат стихотворение „Гордост“, което много говори за литературните прояви на претенциозния редактор, на който редакцията „Т.“ беше отказала да печати глупостите му, защото, ако другите редакции не можеха да излезат от хатър, това не искаше да направи и редактора на „Т.“ който отпосле би се червил много пред интелгентния читател, който би се смял до сълзи, когато чете „поезията“ му:

И тогава веч пошава
карамфилко млади —
взе да дума злжчни думи
роза се обади.

— — — — —
Кат сжм ази тжй от вази
толкоз горделива —
аз ли сжм ви крива?

Така пише редактора, който би направил сто пжти жо-добре да отиде с некая лопата чакжл да копае, отколкото да твори глупости. А дали списанието „Чайка“ е едно от пжрвите и дали творбите му са бисери е въпрос. Нека ако иска Развигоров да се увери, че наистина неговите работи са ценни, да ги изпрати на Гео Милев в София, за да ги претегли на „Везните“ и си каже думата . . .

Г е о р г и Р у с е в

